Zaměřeno na Království

Roč. 29 č. 2 Anthony Buzzard, editor Listopad, 2026

Co je křesťanství?

Anthony Buzzard

Zjednodušeně řečeno, křesťanství je následování Ježíše a poslušnost vůči němu, počínaje jeho prvním přikázáním, abychom činili pokání a uvěřili v přicházející Boží království.

V západní kultuře jsme si natolik zvykli na to, že je Ježíš v klasickém umění, evangelických prohlášeních a církevním dogmatu zbožšťován, že zapomínáme, že byl ve skutečnosti člověkem. Ježíš byl muž, který plně vyjadřoval charakter svého Otce. Byl to muž vychovaný ve víře a tradici Izraele – ve víře, kterou většina dnešních křesťanů při utváření svých teologických postojů přehlíží. Představte si to: Dnešní křesťané po celém světě ignorují víru a základní učení právě toho Mesiáše, o kterém tvrdí, že ho následují. Místo toho se chceme zabývat tím, co Ježíš skutečně učil a v co věřil, a také významem chápání křesťanství v jeho správném židovském kontextu prvního století.

Připomenutí 1: Ježíš je stále Žid

Ježíš vyznával víru v jediného Boha Abrahama, Izáka a Jákoba – nikoli v Trojjediného Boha, jak ho definovaly postbiblické církevní koncily křesťanství.

Zde je návrh: všichni se shodneme na tom, že Ježíš byl Žid, Marie byla Židovka, a proto má jeho kázání židovské pozadí. Ježíš věřil, že pravý Bůh světa je jediná Osoba (s velkým O), nikoli trojjediná „podstata“.

Svět je v současné době rozdělen na obrovské bloky soupeřících světových náboženství. Máme tu miliardu křesťanů roztříštěných do tisíců denominací, které se nedokážou shodnout. Pak tu máme muslimy, zapálené pro islám. A máme tu židovský národ, který bojuje o svou zemi na Blízkém východě a věří – alespoň někteří z nich – že Mesiáš teprve přijde.

To, co odlišuje biblické křesťanství Nového zákona od obou těchto systémů, je víra, že Mesiáš přišel a zemřel. Islám ve skutečnosti věří, že Ježíš z Nazaretu byl Mesiáš; že se zázračně narodil z Marie. Nevěří však, že je Božím Synem. Mají obavy z tvrzení, že by Bůh mohl mít syna, protože se tak bojí Trojice. Nemusí se však Trojice bát – ta v Bibli není. Bůh je stále jedna Osoba.

Je tedy nemožné, dokud zde nenajdeme nějaký společný bod, aby se tato odlišná světová náboženství spojila v rozumném dialogu. Umění dosáhnout jednoty spočívá v jednoduchosti: Bůh je jediná Osoba. To je snadná myšlenka. Ježíš, jak si můžete přečíst v Markovi 12:29, když byl dotázán na největší přikázání – všimněte si, na největší přikázání ze všech –, jednoduše dává správnou židovskou (a tedy v jeho případě křesťanskou) odpověď. On, jakožto Kristus, učitel křesťanství, odpovídá:

„Slyš, Izraeli: PÁN, náš Bůh, je jediný pán.“

To je tak jednoduché a tak snadné.

Myšlenka, že Bůh je jeden, jak jasně řekl Ježíš, by přivedla Židy, muslimy a křesťany, kteří milují Bibli, k jakési formě svobodného dialogu. To by byl začátek snahy napravit současný chaos, třenice a utrpení, které nás nyní všechny rozdělují do různých táborů.

Jaká by tedy byla jednoduchá podoba této víry? Víra v Boha jako v jedinou Osobu – v hebrejštině v jediného Pána – nikoli ve tři nebo dva.

Připomenutí 2:
Ježíš hlásal evangelium o Království

Evangelium, ke kterému byl Ježíš pověřen, se netýká pouze Ježíšovy smrti, pohřbu a vzkříšení, jak tvrdí moderní křesťané. Jedná se především o Boží království jako naplnění Boží smlouvy s Abrahamem.

Podívejte se na Lukáš 4:43. Kdyby se Ježíše v podstatě zeptali: „Čím se živíš? Co je tvou motivací?“ Odpověď je jasná:

„Bůh mě poslal, abych zvěstoval evangelium o Božím království. To je mé poslání.“

Nebo Marek 1:14–15, kde Ježíšův první příkaz zní: „Čiňte pokání“ – to znamená změň-

te svůj způsob uvažování, nasměrujte svůj život na novou dráhu, přeorientujte se na nový směr – „a věřte evangeliu o Božím království“, které je podle Ježíše samotným Božím evangeliem pocházejícím z nebe.

Nezapomeňte, že evangelium *je* křesťanství. To je víra. Pokud správně nedefinujete evangelium, nedefinujete ani křesťanství.

Zde je to, na co poukazujeme: když Ježíš kázal evangelium, nemluvil o své smrti a vzkříšení. Nepřišel do Galileje s tím, že by řekl: „Zemřu za vaše hříchy a budu vzkříšen.“ Ve skutečnosti až v úplně poslední fázi svého působení – řekněme v posledním půlroce z možných tří a půl let působení – vůbec nadhodil otázku své smrti (soukromě se svými apoštoly). A když to apoštolům řekl, nevěřili mu. Ve skutečnosti nevěřili v jeho smrt a vzkříšení ani poté, co byl vzkříšen.

Logickým závěrem, který je zde tak důležitý, je, že Ježíš nemohl kázat evangelium o své vlastní smrti, pohřbu a vzkříšení. To nedělal. A přesto Bible na stránce za stránkou říká, že evangelium kázal. Byl Ježíš ubohým ztroskotancem? Selhal v kázání evangelia? Samozřejmě že ne. On je kazatelem evangelia a to se týká Království.

Otázka tedy zní: co je Království?

Hebrejská Bible – tedy těch 75% vaší Bible, z níž Ježíš četl v synagoze – je důležitým základem, pokud jde o Abrahama. Pavel nazývá tuto křesťanskou víru, kterou zde popisuji, „vírou Abrahama“. O Abrahamovi se říká, že je otcem věřících (Řím 4: 16). Evangelium bylo skutečně kázáno již předem Abrahamovi (Gal 3:8). To je brilantní postřeh.

Zjednodušeně řečeno, Abrahamovi bylo slíbeno **potomstvo** – tedy potomci, v konečném důsledku Mesiáš a jeho následovníci (duchovní potomstvo). Bylo mu slíbeno dlouhodobé **blaho** či požehnání a byl mu slíben **majetek** – země. S ohledem na to tedy můžeme říci, že slib země daný Abrahamovi se v Novém zákoně stává slibem Božího království. Nezáleží na tom, zda řeknete „Blaze mírným, neboť oni zdědí zemi“ nebo „země“ (Mt 5:5).

Všimněte si: nemá to nic společného s tím, že půjdete do nebe, budete sedět na nadýchaném obláčku a celý den si povídat s přáteli. Izrael s Jeruzalémem jako hlavním městem, s Ježíšem sedícím na Davidově trůnu – to je evangelium. Není to jen (abychom použili dlouhé slovo) „eschatologie“. Je to evangelium. Je to začátek evangelia.

Se ztrátou tohoto evangelia Království se víra zhroutila. Poté se situace zhoršovala čím dál tím víc. Proto musí církve – zejména ty velké – dbát na to, aby nevynechávaly celé Ježíšovo kázání evangelia. Evangelikalismus prezentuje evangelium, jako by ho Ježíš nekázal. Ano, to je vážná chyba. Ježíš je vzorem a prototypem kazatele evangelia. Je rabínem, učitelem. „Vy mi říkáte Učiteli a Pane,“ řekl, „a máte pravdu“ (Jan 13:13). V chrámu učil celé hodiny (Mat. 26:55).

Ďábel přiměl mnoho lidí uvěřit, že to, co Ježíš *učil,* není tak důležité – že jediné, na čem záleží, je jeho smrt a vzkříšení. To je sice zásadní, ale nevynecháváme snad podle naší definice celou první fázi evangelia? To je naše poselství pro veřejnost v dnešní době. To je ta výzva.

Jak to tedy můžeme shrnout?

Ježíš, který je nadpřirozeně zplozeným člověkem, vychovaným ve víře Abrahama, Izáka a Jákoba, kázal evangelium o Království, zemřel za hříchy světa, byl vzkříšen svým Otcem a opět přijde. Jediný Bůh Izraele, který používá Ježíše jako svého zástupce, napraví svět tím, že zde na zemi – nikoli v nebi – nastolí spravedlivou vládu. Ježíš poslechl svého Otce tím, že zůstal na svém poslání a neúnavně kázal toto evangelium o Království. Vedl bezhříšný život a pokračoval v kázání evangelia o Království i po svém vzkříšení (Skutky 1:3). Jednoho dne se vrátí, aby vládl světu. Nyní vyzývá své následovníky, aby se připravili na to, že budou s ním vládnout na zemi.

A co to všechno znamená pro vás?

Studujte Písmo a rozhodněte se definovat evangelium tak, jak ho definoval Ježíš. Nikdy neztrácejte ze zřetele skutečnost, že Ježíš, kterého následujete, byl – a stále je – Žid, nyní ve věčné slávě. Podřídil se jedinému Bohu Izraele a o Trojjediném Bohu nic

nevěděl. Ježíš je nyní připraven naplnit sliby, které Bůh dal Abrahamovi, otci židovsko-křesťanské víry.

Učí Bible o daru soukromého modlitebního jazyka?

Carlos Xavier

Populární křesťanská praxe, vycházející především z 1. listu Korintským 14 a několika dalších biblických textů, považuje dar, který se běžně nazývá „jazyky“, za jazyk určený pro soukromou modlitbu každého křesťana. Je však toto biblické pojetí nadpřirozeného daru jazyků? Novozákonní popis tohoto daru – biblicky chápaného jako nadpřirozená schopnost mluvit v jazycích, které člověk předtím neovládal – poukazuje především na dvě funkce, které tento názor na jazyk pro soukromou modlitbu vážně zpochybňují.

Za prvé, tento dar fungoval jako nadpřirozený zázrak spojený s vylitím Božího ducha a potvrzením apoštolského poselství. List Hebreům 2:3–4 se konkrétně o jazycích nezmiňuje, ale řadí „znamení, divy, různé zázraky a dary ducha svatého“ mezi Boží potvrzení „velké spásy“, kterou nejprve zvěstoval Ježíš – evangelium Království (Marek 1:14–15) – a poté hlásali ti, kdo ho slyšeli (srov. Skutky 8:12).

O Letnicích učedníci mluvili v mnoha známých cizích jazycích o „mocných skutcích Božích“ (Skutky 2:4–11). Tím se částečně naplnilo Joelovo proroctví o vylití ducha v „posledních dnech“ (Skutky 2:16–18; Joel 2:28–32).

Toto stejné zázračné znamení později poskytlo jasný důkaz, že Bůh přijal pohany, aniž by se nejprve museli nechat obřezat na těle, aby dodržovali Mojžíšův zákon. Když Kornelius a jeho domácnost přijali ducha, židovští věřící byli svědky toho, jak „mluvili v jazycích a velebili Boha“ (Skutky 10:44–46). Petr se později odvolal na tuto událost jako na důkaz, že Bůh dal pohanům stejný dar, jaký byl přijat „na počátku“ (Sk 11:15–18; srov. Sk 15:7–9).

Za druhé, Pavlovi jde především o to, aby duchovní dary budovaly církev. Tímto tématem se prolínají 1. Korintským 12 až 14. Projevy ducha jsou dány „pro prospěch všech“ (1 Kor. 12:7) a Pavel opakovaně trvá na tom, že řeč v církvi musí být srozumitelná, má-li být prospěšná ostatním (14:5–12, 26). Proto je překlad zásadní. Bez překladatele musí mluvčí v církvi mlčet (14:28).

Celý 1. Korintským 14 se zjevně týká veřejného křesťanského shromáždění: „v církvi“ (v. 19), „Jestliže se shromáždí celá církev…“ (v. 23) a „Když se scházíte…“ (v. 26). Pavlovi jde o to, zda to, co se říká, prospívá přítomným. Když tedy verš 2 říká, že ten, kdo mluví v jiném jazyce, „nemluví k lidem, ale k Bohu, protože mu nikdo nerozumí“, Pavel tím nezavádí praxi soukromé modlitby. (V soukromé modlitební komůrce nejsou žádní další lidé, kteří by mu rozuměli či nerozuměli!) Místo toho tuto řeč okamžitě staví do kontrastu s proroctvím, které buduje, povzbuzuje a utěšuje ostatní (v. 3–5). Jeho řešením je překlad, „aby byla církev budována“ (v. 5).

Totéž platí i pro verš 4. Pavel říká, že „kdo mluví v jiném jazyce, buduje sám sebe“, ale nečiní z budování sebe sama hlavní účel tohoto daru. Chce tím říci, že proroctví je v církvi užitečnější, protože prospívá všem. Tato zásada již byla uvedena v 1. Korintským 12:7.

Někteří se také důrazně odvolávají na 1. Korintským 14:14–15, kde se ukazuje, že tento dar lze použít v modlitbě. To však neopodstatňuje existenci *soukromého* modlitebního jazyka, jehož účelem je obejít porozumění církve. Všimněte si, že kontext ve verších 16–17 a 19 se týká veřejného prospěchu „všech“, nikoli pouze jednotlivce. Verš 16 říká: „Jestliže děkujete v duchu, jak mohou lidé bez tohoto daru říci ‚Amen‘ po vaší modlitbě díků, když nevědí, co jste řekli?“ Je zřejmé, že ve vaší soukromé modlitební komůrce nejsou žádní další lidé! To stěží podporuje myšlenku, že samotná nesrozumitelnost má duchovní hodnotu. Pavel chce, aby to, co se v církvi říká, bylo srozumitelné, aby se ostatní mohli účastnit, učit se, říkat „Amen“ a být posilováni. Jiní argumentují na základě verše 18, že jelikož Pavel říká: „Mluvím v jazycích více než vy všichni,“ musel tím myslet především soukromou modlitbu. Text to však nikde neuvádí. Pavel byl putující apoštol, kte-

rý cestoval po různých regionech. Prostě se nedozvídáme, kde, kdy ani jak často tento dar uplatňoval. Učinit z verše 18 důkaz o zvyku soukromé modlitby jde nad rámec toho, co Pavel skutečně uvádí.

A konečně, často se cituje i verš 28, ale ani zde Pavel neříká: „Jdi domů a modli se v jazycích soukromě.“ Jeho výslovný pokyn zní, že bez překladu musí mluvčí v církvi mlčet. Z toho, že má „mluvit sám k sobě a k Bohu“, by se tedy nemělo vyvozovat, že tento dar byl určen pro soukromou modlitbu.

Tvrzení, že každý křesťan může přesto disponovat soukromou formou tohoto daru, se musí vypořádat také s 1. Korintským 12:30:

„Copak všichni mluví v jazycích? Copak všichni vykládají (překládají)?“

Očekávaná odpověď je jasně **Ne**.

Někteří tvrdí, že Pavel má na mysli pouze veřejné, nikoli soukromé využití tohoto daru, avšak sám Pavel toto rozlišení nikdy neučinil. Tento názor je třeba do textu doslova vkládat, nikoli jej odvozovat z toho, co text skutečně říká.

Skutky apoštolů 2 také poskytují nejjasnější popis tohoto daru: rozpoznatelné lidské jazyky (v. 8, 11). Nic v 1. Korinťanům nás nenutí proměnit korintský dar v nesmyslnou řeč. Sám Pavel říká:

„Na tomto světě existuje mnoho různých jazyků a žádný z nich není bez významu. Pokud nerozumím nějakému jazyku, budu pro ty, kdo jím mluví, cizincem, a oni budou cizinci pro mě“ (1 Kor 14:10–11).

Problémem opět není význam řeči, ale nedostatek porozumění. Proto by se mluvčí měl modlit za překlad (v. 13) nebo by překlad měla zajistit jiná osoba (v. 27–28).

Pavel také ve verších 21–22 nazývá jazyky „znamením pro nevěřící“ a cituje Izaiáše 28:11–12, kde cizí řeč tvoří součást Božího soudu nad nevěřícím Izraelem. Tento úryvek opět umisťuje tento dar do veřejné sféry smysluplné cizí řeči, která funguje jako nadpřirozené znamení.

Efezským 6:18 a Juda 20 tento obraz nemění. Oba mluví o modlitbě „v duchu“, ale ani jeden z nich nezmiňuje cizí jazyky. Učinit z „modlitby v duchu“ odborné synonymum pro „soukromou modlitbu v jazycích“ předpokládá právě ten bod, který je ještě třeba dokázat.

Římanům 8:26 je velmi jasné. „Sténání, které nelze vyjádřit slovy“, nemůže v žádném případě znamenat jazyky, které jsou slovy! Pavel popisuje, jak Boží duch pomáhá věřícím v jejich slabosti; neříká, že by proto začali mluvit jiným jazykem.

Biblický důraz tedy směřuje z velké části opačným směrem než moderní praxe všeobecné soukromé modlitby s využitím tohoto daru. Pavel neustále klade důraz na porozumění, překlad, poučení, pořádek a povzbuzení druhých.

Nic z toho nepopírá, že skutečný dar existoval, že mohl být používán v modlitbě, chvále a díkůvzdání, ani to, že jej sám Pavel uplatňoval. Výslovně říká: „Nezakazujte mluvení v jazycích“ (1 Kor 14:39). Jde o to, co Písmo skutečně stanoví.

Kniha Skutky definuje tento dar jako nadpřirozené mluvení smysluplnými jazyky, které lidé neovládali.

O Letnicích nebyl potřebný žádný překladatel, protože členové mezinárodního publika již rozuměli svým vlastním jazykům (Sk 2,6–11).

V Korintu Pavel vyžaduje překlad, protože církev nutně nerozuměla tomu, co se mluvilo.

A 1. Korintským 14 nestanoví samostatný, univerzální, nesrozumitelný „jazyk soukromé modlitby“, který by byl k dispozici každému křesťanovi. Takový výklad jde nad rámec toho, co text jasně říká.□

Podrobný pohled na Daniela 9:26–27: Teroristická vláda Antikrista

Anthony Buzzard

Německý exegeta Carl Friedrich Keil ve známém *Komentáři Keila a Delitzsche k Starému zákonu* vrhl nové světlo na slavné proroctví o „70 týdnech“ v 9. kapitole knihy Daniel. Keil byl profesorem jazyků i biblické exegeze. Věřil, že Daniel napsal skutečné proroctví. Podrobná analýza celého proroctví o 70 „sedmičkách“ neboli „týdnech“ je důležitá pro pochopení Matouše 24 (Ježíšovo proroctví na Olivové hoře, „kotva proroctví“) a knihy Zjevení. Obě tyto části Písma čerpají značně z materiálu zjeveného Danielovi. Ježíš i Pavel předpokládají, že si uvědomuje-

me, že Daniel poskytuje základní náčrt událostí, které se mají odehrát těsně před ustavením mesiášského království při Ježíšově návratu. V této studii se soustředíme na činnost bezbožného „vládce, který má přijít“ (Dan 9:26).

Antikrist

Keil nejprve poukazuje na to, že „vládce, který má přijít“, je vůdce, „jehož příchod je známý a o němž Daniel slyšel, že přijde, aby zničil Boží lid“ (*Komentář*, str. 362). Hovoří Daniel někde jinde o takovém zlém tyranovi posledních dnů? Je dobře známo, že ano. Již v Danielovi 7:8 popsal „další malý roh, který měl oči jako člověk a ústa, z nichž vycházely arogantní řeči“. Tento zlý člověk „bude mluvit proti Nejvyššímu a bude utlačovat svaté Nejvyššího. Bude se snažit změnit časy a zákon [zahájit novou ‚mesiášskou‘ éru?]; a svatí budou vydáni do jeho rukou na **čas, časy a půl** času“ (Dan. 7:25).

Toto časové období se znovu objevuje ve Zjevení 12:14, kde je definováno jako 1260 dní, tedy přibližně **tři a půl roku** (12:6). Zjevení 13:5 odhaluje, že „Šelma“ bude působit po dobu **42 měsíců**. Stejné období pronásledování pod vládou Antikrista je v Danielovi 12:11 popsáno jako **1290 dní**, počínaje postavením „ohavnosti zpustošení“ (Dan. 11:31; srov. Mat. 24:15).

Malý roh z 8. kapitoly knihy Daniel

V knize Daniel 8:9–12 se o konečném ztělesnění zla hovoří podrobněji. Má to být „malý roh, který nesmírně vyrostl směrem na jih a na východ a směrem ke Krásné zemi. Vyrostl až k hvězdám nebes a způsobil, že část nebeského vojska a část hvězd spadla na zem, a on je pošlapal. Dokonce se povýšil, aby se vyrovnal Veliteli nebeského vojska; a odstranil od Něho každodenní oběť, a místo svatyně bylo zbořeno. A kvůli tomuto přestoupení bude nebeské vojsko vydáno rohu spolu s každodenní obětí; a on svrhne pravdu na zem, bude konat svou vůli a bude prosperovat.“

Další podrobnosti následují v Danielovi 8:23. Tento tyran má povstat *„v posledních* časech“ syrského království, které vzniklo z rozdělení řeckého království Alexandra Velikého. Jamieson, Fausset a Brown mají pravdu, když trvají na tom, že odkaz na „‚poslední časy jejich království, kdy se přestupníci naplní‘...se nevztahuje na dobu Antiocha [164 př. n. l.], ale na závěrečné časy křesťanské éry“ (*Komentář* k Dan. 8:23). To potvrzují velmi jasné časové ukazatele ve verších 8:17 a 19: „Toto vidění se týká času konce… posledního období hněvu… stanoveného **času konce**.“

Z těchto údajů jasně vyplývá, že tato osmá kapitola nás přivádí do doby konce věku, stejně jako ostatní prorocké kapitoly Danielovy knihy. Antiochus IV. Epifanes nevládl v „acherit“ (v závěrečných dnech) syrské dynastie. Žil krátce po polovině syrského období**.** Zásadní chybou mnoha tradičních výkladů knihy Daniel bylo omezit 8. kapitolu pouze na historii, zatímco ve skutečnosti obsahuje jasný odkaz na časy těsně předcházející Božímu království, které má být ustaveno při Ježíšově návratu.

O tomto tyranovi posledních časů Gabriel říká: „Vystoupí král, drzý a zběhlý v intrikách. Jeho moc bude obrovská, avšak ne z vlastní síly, a bude ničit v mimořádném rozsahu, bude prosperovat a prosazovat svou vůli; bude ničit mocné muže i lid svatých. Svou prohnaností způsobí, že podvod díky jeho vlivu uspěje; ve svém srdci se bude vyvyšovat a bude ničit mnohé, zatímco budou žít pokojně.. Postaví se dokonce proti Knížeti knížat [tj. Ježíši], ale bude zlomen bez lidského zásahu. A vidění večerů a rán je pravdivé. Ale toto vidění uchovej v tajnosti, neboť se týká mnoha dnů v budoucnosti“ (Dan. 8: 23–26).

Týž zlý kníže z Daniela 9:26

S touto informací na paměti přejdeme k Danielovi 9:26, kde opět nacházíme tohoto nejničemnějšího vládce, jak řádí a ničí svatyni i Boží lid. „Lid knížete, který má přijít, zničí město i svatyni. A **jeho konec** přijde jako povodeň; až do konce bude válka; zpustošení je předurčeno.“

Ve větě „a **jeho** konec přijde jako povodeň“ Keil velmi užitečně poukazuje na to, že hebrejský sufix „jeho“ „odkazuje jednoduše na nepřátelského knížete, jehož konec je zde důrazně postaven do protikladu k jeho příchodu.“ Potvrzení, že se jedná o nejpřirozenější výklad, lze nalézt v *Jewish Publication Society Translation of the OT*, *The* (Jewish)

Soncino Commentary, The International Critical Commentary, v CJB, NABRE, NET, stejně jako v poznámce na okraji NASV.

Keil tvrdí, že „v základu“ některých překladů „leží předem dané názory na historický výklad proroctví“. Nechtěli přeložit text jako „**jeho** konec přijde jako povodeň“, protože Titus, na kterého se podle nich mělo toto proroctví vztahovat, nezemřel v roce 70 n. l. Gramaticky i logicky se však sufix „jeho“ u slova „konec“ vztahuje k nejbližšímu mužskému předchůdci, jímž je zlý kníže (a nikoli k městu či svatyni). Slovosled v hebrejštině je následující: „Město a svatyně budou zničeny lidem knížete, který má přijít; a jeho konec přijde jako povodeň.“ Keil po prozkoumání všech důkazů dochází k závěru, že „nezbývá nic jiného, než přiřadit sufix [‚jeho‘] knížeti“ — *jeho* konec přijde jako povodeň soudu. Zlý vůdce zahyne na konci vojenského tažení. Bude náhle zničen jako při povodni. Ježíš hovořil o soudu při svém druhém příchodu jako o potopě, která se vyrovná kataklyzmatu, jenž postihl svět za Noemových dnů (Mt 24:39).

Posledních sedm let tohoto věku

Daniel 9:26 pak uvádí, že „až **do konce** bude válka“. Keil je opět logický a nápomocný: Konec „je koncem probíhajícího období, sedmdesáti sedmiček, a odpovídá ‚konci všech věcí‘ v Dan. 7:26 [poznámka na okraji NASV] a 12:13, ‚konci dnů‘.“ Keil dochází k závěru, že „až do konce bude válka“ znamená *„Válka bude pokračovat po celou dobu posledních* sedmi“ (*Komentář*, str. 364). Detail překladu je zde zásadně důležitý. Nejenže zlý kníže dojde ke svému konci (Titus v roce 70 n. l. nezemřel), ale válka bude charakteristickým rysem posledních – sedmdesátých — „sedm“ let. V letech přibližně 27–34 n. l. však k žádné válce nedošlo. Systém, který umisťuje sedmdesátou „sedmičku“ do období přibližně 27–34 n. l., nelze sladit s údaji uvedenými v Danielovi 9:26. Stejně tak se neshoduje s událostmi z roku 70 n. l. Zjevení poukazuje na budoucí konec věku.

Překlad Daniel 9:27

Verš 27 začíná osobním zájmenem „on“: **„On** uzavře smlouvu s mnohými na jednu ‚sedmičku‘.“ Keil ukazuje, že toto „on“ se přirozeně a snadno vztahuje na právě zmíněného zlého knížete:

„Souvislost mnohem více naznačuje, že právě [zlý] kníže je tím, kdo ‚uzavře‘, jelikož kníže, který má přijít, je jmenován jako poslední a je také podmětem v přídavném výrazu **‚jeho** konec‘… Také ‚odstranění každodenní oběti‘ se přirozeně spojuje se zničením města a chrámu, které způsobí kníže, jenž má přijít…Odkaz ‚on potvrdí‘ na bezbožného vůdce vojska je tedy v souladu s kontextem a zmíněnými paralelními pasážemi této knihy [tj. 8:13, 11:31, 12:11], a je také v souladu s přirozeným gramatickým uspořádáním pasáže; dává to rovněž smysluplný význam, ačkoli pod pojmem „kníže“ ovšem nelze rozumět Tita... Myšlenka je tedy následující: Ten bezbožný kníže vnucuje širokým masám lidu pevnou smlouvu, aby ho následovali a odevzdali se mu jako svému Bohu“ (*Comm*. str. 366–367).

Vzhledem k těmto skutečnostem musíme souhlasit s Keilem, „že tvrzení, že se zde uvažovaná slova vztahují ke znesvěcení chrámu před zničením Jeruzaléma Římany [70 n. l.], je neudržitelné“ (s. 371). Na závěr své analýzy Daniela 9:27 Keil dochází k závěru, že je přirozené spojovat „pustošitele“ z verše 27 s právě zmíněným zlým knížetem. Zlý kníže je navíc také původcem zpustošení popsaným v druhé polovině verše 27, který by měl být přeložen takto: „Na křídlech ohavnosti přichází [zlý vládce] **a** pustoší,“ což smyslově odpovídá verzi krále Jakuba: „On to zpustoší.“

Keilův překlad Danielova 9:26–27

Keilův výsledný překlad poselství Gabriela Danielovi v 9:26–27 zní následovně:

„Město i svatyně budou zničeny lidem knížete, který přijde a který najde svou smrt v potopě; válka však bude pokračovat až do konce, neboť zkáza je neodvolatelně předurčena. Tento kníže vynutí na širokých masách lidu pevnou smlouvu na jeden ‚týden‘ a během poloviny ‚týdne‘ zruší obětní službu a, unášen na křídlech modlářských ohavností [srov. Ž 18:10, kde je i pravý Bůh unášen na křídlech], bude vykonávat zhoubnou vládu, dokud se na něj nevyleje pevně stanovený soud jako na toho, kdo je zničen“ (*Komentář*, str. 373).

Král severu, Asyřan a Pavlův pohled na Antikrista

Studenti Bible by měli porovnat tato poslední slova Gabriela v Danielovi 9:27 s velmi podobným proroctvím z Izaiáše 10:23: „Neboť úplné zničení, které je předurčeno, vykoná Jahve zástupů uprostřed země.“ Stejná terminologie konce časů se objevuje v Izaiáši 28:22, kde se hovoří o „rozhodujícím zničení na celé zemi“. V Izaiášovi 10:23 je předmětem Božího soudu Asyřan. Je pozoruhodné, že když Pavel popisuje zkázu Člověka hříchu (2. Tes. 2:8), odvolává se na Izaiáše 11:4 (LXX uvádí „ten bezbožný“), kde je opět Asyřan (Iz. 10:24 a násl.) tím, kdo je podroben soudu.

Bylo by rozumné předpokládat, že antikristovský tyran povstane v Sýrii, Íránu nebo Iráku, tedy v oblasti starověké Asyrské říše.[1] V 11. kapitole knihy Daniel je touto zlou postavou „král severu“ a ten „najde svou smrt“ v 11. kapitole, verši 45, ve Svaté zemi, těsně před vzkříšením (Dan. 12:2). Všimněte si také, že **Asyřan** potká svou zkázu tím, že bude uvržen do ohnivého jezera (Iz 30:31–33). Historicky se to vládci Asýrie nikdy nestalo.

V Novém zákoně je to *Šelma,* jejímž osudem je být spálena v ohnivém jezeře (Zj 19: 20). Shoda mezi Asyřanem z Izaiáše 30 a Šelmou ze Zjevení 13, 17 a 19 je pozoruhodná. Poslední období tyranovy kariéry končí přesně 1290 dní poté, co postaví „ohavnost zpustošení“ (Dan 11:31; srov. 12:11). Tento zásadně důležitý časový údaj by měl zabránit komentátorům v pokusech roztahovat události z Daniela 11:31 a následujících veršů na celá staletí!

Ježíš a prorok Daniel

Všechny tyto informace byly Ježíši dobře známy; on totiž nevěřil, jak to činí tolik komentátorů, že se proroctví z Danielova 8. a 11. kapitoly naplnila v kariéře Antiocha Epifana (2. století př. n. l.). Ten se neobjevil na konci řady syrských králů, jak Daniel 8:23 říká, že se zlý tyran objeví. Antiochus také „nenašel svou smrt“ ve Svaté zemi, jak tomu je u bezbožného krále z Daniela 11:45. A samozřejmě po soužení, které Antiochus vyvolal, nenásledovalo vzkříšení mrtvých! (Dan. 12:1-2).

Navíc po období soužení v roce 70 n. l. nenásledoval Ježíšův příchod „ihned“ poté (Mat. 24:29). Mezi zpustošením chrámu a Ježíšovým návratem v moci a slávě není žádná mezera (Mt 24:15–31). Danielovo vidění, ačkoli se možná zabývá Antiochem jako „náčrtem“ budoucího rouhače, jde daleko za hranice všeho, co se odehrálo ve 2. Století př. n. l. To bylo jasné i Ježíši, který předpověděl svůj vlastní návrat ve slávě **„ihned po** velkém soužení“ (Mt 24:29), které bylo vyvoláno postavením ohavnosti zpustošení (Mt 24:15, 21; Dan 11:31; 12:11).

Dospíváme k závěru, že události z Daniela 9:26–27 patří do posledních sedmi let před druhým příchodem, jak to předpověděl Gabriel. Ohavnost zpustošení je charakteristickým rysem těchto posledních „sedmi“. V Matoušovi 24 Ježíš umisťuje ohavnost zpustošení do budoucnosti *těsně před svým návratem*. Proto se Danielův sedmdesátý „týden“ ještě musí naplnit. Tento apokalyptický výklad Danielova sedmdesátého týdne je ten, který se v evangeliích nachází v Ježíšových slovech, a má tedy absolutní autoritu. Stejný pohled na ohavnost v posledních časech najdeme i v spisech Irenea z 2. století. Naši myšlenku lze užitečně shrnout takto:

Ježíš umisťuje tuto ohavnou hrůzu do budoucnosti,

v Danielově sedmdesátém týdnu bude ta ohavnost zřízena.

Nezapomínejme tedy, že 70. týden je v budoucnosti.

Komentáře

• „Děkuji za vaše podnětné zpravodaje. Říjnové vydání obsahuje velmi důležité informace. Greg Deuble má skvělý výběr citátů týkajících se trojiční víry. A jaký to je výběr! Kdyby se s tím trojičník setkal tváří v tvář, byl by to pro něj den rozhodnutí. Jak by mi to pomohlo, kdybych se s tímto tématem setkal už před lety. Pokud vím, nikdo o tom ani nevěděl. Je to dobré pro ty, kteří nyní upřímně hledají. Co se týče vašeho článku ‚Konec věku v 1. a 2. listu Tesalonickým‘, je to dobrý článek, který zdůrazňuje, že zde zů-

[1] Všimněte si, že v knize Ezdráš 6:22 se oblast Persie (Írán) nazývá Asýrie.

staneme až do Kristova návratu. Vytržení před soužením je první falešná nauka, z níž jsem vyšel.“ — *Kanada*

• „Váš říjnový článek z rubriky *Focus on the Kingdom* od Grega Deubleho velmi dobře pojednává o tématu Trojice (stejně jako mnoho vašich dalších článků).“ — *Anglie*

• „Děkuji Bohu Otci a našemu pánu Ježíši Kristu za pomoc, kterou poskytujete prostřednictvím svého učení a věrného správcovství, a za to, že zajišťujete šíření těchto semen evangelijní pravdy do světa. Od té doby, co jsem objevil vaši službu, jsem vedl několik velmi zajímavých rozhovorů. Vždy se snažím nechat druhou osobu vysvětlit na základě Písma a historického kontextu nauku o Trojici, ale většina toho, co se předkládá, je prosycena tradičním dogmatem.“ — *Florida*